

Нашчадкі роду Іваноўскіх. Браты

Ніколі не думала, што давядзецца шчыльна пазнаёміцца са старажытным беларускім родам Іваноўскіх. Але, напэўна, і гэты факт павінен быў адбыцца ў маёй біяграфіі. Цяпер разумею, што невыпадкова.

Імя мастака Дзмітрыя Іваноўскага, мяркую, ведаюць многія беларусы, асабліва творчыя людзі. Дзмітрый Пятровіч нарадзіўся 19 жніўня 1957 года ў вёсцы Пачуйкі Ваўкавыскага раёна Гродзенскай вобласці ў сям’і сялян. Вучыўся ў Гудзевіцкай школе. Як адзначае адзін з настаўнікаў Дзмітрыя Алесь Мікалаевіч Белакоз, гэта быў “добры, спакойны, задумены вучань, вельмі ўражлівы, чулы і дабрадушны. Малейшая няпраўда выклікала ў яго вялікія перажыванні.”

Любімым заняткам Дзімы было маляванне, таму пасля школы ён паспрабаваў атрымаць адукацыю мастака, ды мара яго не здзейснілася. Таленавітаму чалавеку даводзілася працаваць на розных прадпрыемствах горада Гродна, але ён ніколі не пакідаў сваёй любімай справы, наадварот, увесь час маляваў, выпрацоўваў і шліфаваў сваю манеру мастацкага пісьма, адточваў майстэрства.

Незалежны мастак неаднаразова з’яўляўся ўдзельнікам гарадскіх, абласных, рэспубліканскіх і міжнародных выстаў. У хуткім часе запрашэнні да адкрыцця персанальных выставак пасыпаліся з усяе Еўропы. Гэта быў сапраўдны фурор. І вынік яго ашаламляльны: чатыры персанальныя выставы ў Варшаве, тры ў Берліне, шэраг выстаў у Лондане, Кракаве, Гамбургу...І, зразумела, чатыры – у родных Гудзевічах. Еўрапейскія крытыкі высока ацанілі творчасць беларускага мастака-самародка, але, як прызнаваўся сам Дзмітрый Пятровіч, найболей ён хваляваўся перад выставай у Гудзевічах. “Калі б Еўропа не адзначыла не заўважыла мяне, не было б аніякай бяды, казаў мастак, – а тут мама, браты, сёстры, родныя і блізкія людзі, аднавяскоўцы, аднакласнікі...”

Так, гэта вельмі адказна. Таму да сваіх прац Дзмітрый Іваноўскі ставіўся прынцыпова і строга. Калі ўжо пісаў, напрыклад, вайскоўца-конніка, дык і конь, і мундзір, і тарча, і дзіда ў яго руках павінны былі быць менавіта такія, якія яны былі ў адпаведныя часы.

Кожны яго твор прасякнуты пільнай увагай, спробай спасцігнуць, ухапіць пераменлівыя станы той ці іншай з’явы, прапусціць убачанае праз сэрца, адчуць душой да такой ступені, каб невыцерпна захацелася захаваць у памяці – узяцца за пэндзаль.

За сваё нядоўгае жыццё Дзмітрый Пятровіч прайшоў цяжкі і ўва многім супярэчлівы шлях творчага ўдасканалення. Напрыканцы жыцця вярнуўся на радзіму, у сваю вёсачку Пачуйкі, да матулі. 5 снежня 2013 года перастала біцца сэрца вялікага мастака-самавучкі, сына, брата, бацькі, добрага сябра. Засталося шмат задумак, карцін, рэчаў... Засталіся мама,

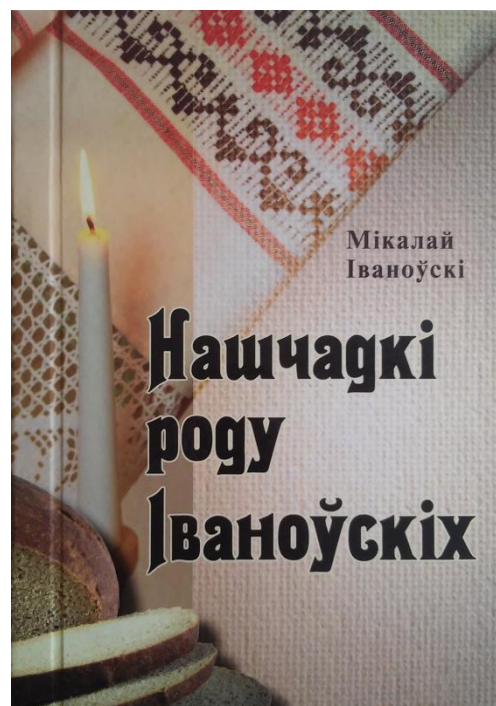
браты, сястра, дзеці, сваякі – вялікая радня старажытнага пачуйкаўскага роду Іваноўскіх. Многія з гэтых людзей сталі вядомымі асобамі, шасцёра патрапілі ў Беларускаю Савецкую Энциклапедыю. Шмат робіць для ўвекавечання памяці брата і сваіх сваякоў старэйшы брат Дзмітрыя Іваноўскага Мікалай Пятровіч Іваноўскі. Ён, як і некалі Дзмітрый, пераехаў з Гродна да матулі ў вёску, даводзіць да ладу невялікую гаспадарку, даглядае пчол і ... піша вершы.

Па ініцыятыве Мікалая Пятровіча 22 жніўня 2015 года ў адноўленым Гудзвіцкім дзяржаўным літаратурна-краязнаўчым музеі адбылася вечарына памяці яго брата і занага земляка. Супрацоўнікі музея арганізавалі выстаўку карцін мастака, па якой з задавальненнем правяла прысутных дырэктар музея, лаўрэат прэміі Гродзенскага аблвыканкама імя А.І. Дубко “За творчыя дасягненні ў галіне культуры і мастацтва” ў намінацыі “музейны работнік года” Кацярына Вітальеўна Басінская. Як жывыя, паўсталі перад зачараванымі аднавяскоўцамі і гасцямі краявіды роднай зямлі, кветкавыя букеты, храмы, старажытныя хаціны і шляхі, партрэты князёў Вялікага Княства Літоўскага і простых сялян-сваякоў, арыгінальныя нацюрморты.

Але была яшчэ адна вельмі яскравая нагода, каб сабраць у гэты дзень родных і блізкіх людзей, аднакласнікаў, творчую інтэлігенцыю, усіх зацікаўленых і неабыхавых да творчага лёсу свайго земляка. Мікалай Іваноўскі прэзентаваў грамадству кнігу “Нашчадкі роду Іваноўскіх”, аўтарам якой ён з’яўляецца. Кніга выдадзена ў

Гродзенскай абласной друкарні, мае 305 старонак і бездакорнае мастацкае афармленне. Складаецца яна з сямі раздзелаў, якія ўключаюць у сябе каляровыя фотаілюстрацыі карцін Дзмітрыя Іваноўскага і вершы Мікалая Іваноўскага, прысвечаныя сваёй радні і тым падзеям, якія адбываліся на пачуйска-гудзевіцкай зямлі. Значна узмацняюць важкасць кнігі ўспаміны вядомага беларускага настаўніка, краязнаўцы, стваральніка Гудзевіцкага музея і першага яго дырэктара Алеся Мікалаевіча Белакоза. Пранікнёна і лірычна – душою і сэрцам – расказала пра свайго аднакласніка і сябра Ірэна Рыжэўская (Жукоўская). Яна ганарыцца тым, што не прапусціла ніводнай выстаўкі свайго земляка, якія ладзіліся ў Гудзевічах і Гродне, на падтрымку яе Дзмітрый, дарэчы, мог спадзявацца ў любы час.

Шмат цёплых успамінаў прагучала на вечары з вуснаў прысутных. Шмат было прачытана вершаў, прысвечаных роднай зямлі, бацькам, Айчыне, якія напісаў Мікалай Пятровіч – адзін з вялікага роду Іваноўскіх. І няхай не

ўсе творы пакуль дасканалыя, але аўтара можна зразумець: пісаць прозай пра такіх разумных, таленавітых і адметных людзей немагчыма. Акрамя таго, выяўленчае мастацтва і паэзія маюць вялікае ўзаемапрыцягненне.

Што тычыцца вершаў Мікалая Іваноўскага, дык яны па сваёй прыродзе ліра-эпічныя, апавядальна-сюжэтныя і выклікаюць у душы пачуццё прыемнага замілавання ад усяго, пра што піша аўтар. Галоўная задача тут – не паэтычна-тэхнічнае майстэрства, а паказ рэальных вобразаў, перадача характараў і з’яў такімі, якімі іх памятаюць сваякі і аднавяскоўцы. Таму мова верша часта спрошчаная, народная, Коласаўская.

Усё тут роднае навокал
І так прыемна вабіць вока.
Як быццам знікла дзесьці стома,
Калі вярнуўся зноў дадому.

Або: Тут крынічка – у даліне,
І лясок расце на ўзгорку.
Найцяплейшыя ўспаміны
На бацькоўскім мне падворку.

І яшчэ: Ходзіць тут яшчэ матуля,
І акуль жыве – прытуліць.

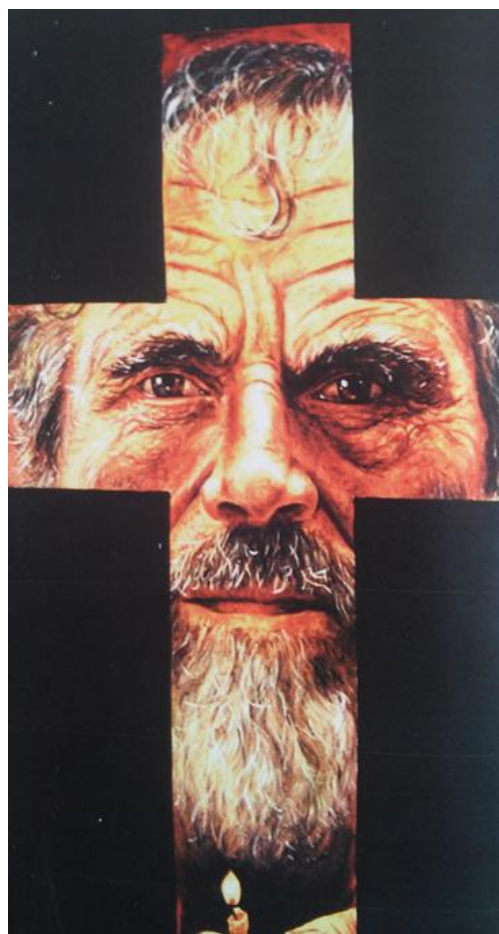
Тут прыемна пахне мёдам.
Тут радня, адсюль я родам.

Як піша аўтар, у кнізе сабрана толькі дзясятая частка творчага набытку мастака Дзмітрыя Іваноўскага. Больш трох тысяч яго карцін разляцелася па свеце, знаходзіцца ў прыватных калекцыях, музеях, саборах, офісах. У прадмове да сваёй кнігі аўтар звяртаецца да ўладальнікаў палотнаў Дзмітрыя Пятровіча Іваноўскага, замежных і тутэйшых прыхільнікаў яго таленту, сяброў і знаёмых з вялікай просьбай: хаця б сфатаграфаваць гэтыя працы і пераслаць па электроннай пошце на адрас: **io2603@mail.ru**

А лепш было б атрымаць самі арыгіналы. Тады ў Гудзевіцкім музеі будзе не толькі віртуальная калекцыя мастацкіх работ Дзмітрыя Іваноўскага, якую збіраюцца адкрыць кіраўнікі музея, а і папоўніцца рэальная экспазіцыя, якую будуць захапляцца нашае і наступныя пакаленні.

Ніхто не ведае ўсіх таямніц Гудзевіцкай зямлі. Вось і я вярнулася адтуль, нібы з паломніцтва: пабачыла мясціны, да якіх спрычынялася ў дзяцінстве (мая мама вучылася ў Гудзевіцкай школе, тут жылі і да гэтай пары жывуць мае сваякі, сюды мы неаднаразова прыязджалі з пісьменнікамі на творчыя сустрэчы з жыхарамі і школьнікамі); парадавалася зменам, якія адбыліся тут, сустрэла знаёмых і нават “адкапала” новых сваякоў з матулінага роду! Не кажу ўжо пра беларускую родную мову, у якой мы купаліся, нібы ў азерцы з живою вадою, таму што гучала яна натуральна,

прыгожа і адважна. Зразумела ж, і верш новы напісала пад уражаннем карцін Дзмітрыя Іваноўскага.

Перад крыжам

Калі на сэрца цісне груз жыццёвы,
калі душа – як на лязе нажа,
калі гаючых не хапае словаў,
тады іду да Богава Крыжа.

Свядома кленчу прад святым распяццем
і горача Збавіцеля прашу
прабачыць і яшчэ раз дараваць мне
за ўсё, што назапасіў і нашу.

Стаю, маюся, і перад вачыма
гады ляцяць, бы ў вырай жураўлі...
А я пражыў век у сваёй Айчыне
і не цураўся роднае зямлі.

А што я, апроч працы, бачыў, зведаў?
Не, я Табе не скарджуся, мой Бог!
Хапала мне і радасцяў і бедаў,
вялікіх страт і дробных перамог.

Усё зрабіў, здаецца, для радзімы:
дом збудаваў і пасадзіў садок,
дзяцей узгадаваў, дык дай магчымасць
пацешыцца, пажыць яшчэ гадок.

Напэўна, болей мне, чым іншым, трэба.
і з-за таго шчыміць мая душа
і мкне ў бясконцасць велічнага Неба,
на адваротны бок Твайго крыжа.

Мой Божа, Ты адкрыў мне столькі ісцін,
а гэтая – усведамлення звыш:
з якога боку ты б не станавіўся,
заўжды перад табою будзе Крыж.

Па дарозе дамоў не пакідала думка: якая, усё ж, багатая на таленты
наша Гарадзенская зямля, а Гудзевіцкая, у прыватнасці. І Дзмітрый Іваноўскі,
адзін з самых знакамітых людзей гэтага краю, ніколі не кане ў Лету
дзякуючы такому брату, такім апантаным творчасцю, високадухоўным і
адначасна сціплым людзям, як Мікалай Пятровіч Іваноўскі. Яго вяршыня і
вышыня як паэта — мастака слова — на шчасце, яшчэ наперадзе.

Людміла КЕБІЧ

На здымках: Гудзевічы. Падчас творчай сустрэчы ў літаратурна-краязнаўчым
музеі, прысвечанай памяці мастака Дзмітрыя Іваноўскага, 22 жніўня 2015 года.

На выставе мастака Дзмітрыя Іваноўскага.

Людміла Кебіч, Мікалай Іваноўскі, Кацярына Басінская.

Паэт Мікалай Іваноўскі: прэзентацыя кнігі “НАШЧАДКІ РОДУ ІВАНОЎСКІХ”

Старшыня Гродзенскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Беларусі Людміла Кебіч не толькі атрымала ў падарунак кнігу Мікалая Іваноўскага,

але і сама прыйшла не з пустымі рукамі, — падарыла музею ў Гудзевічах сваю аповесць “Дамінанты лёсу” і № 4 літаратурнага альманаха “На Нёманскай хвалі”.